

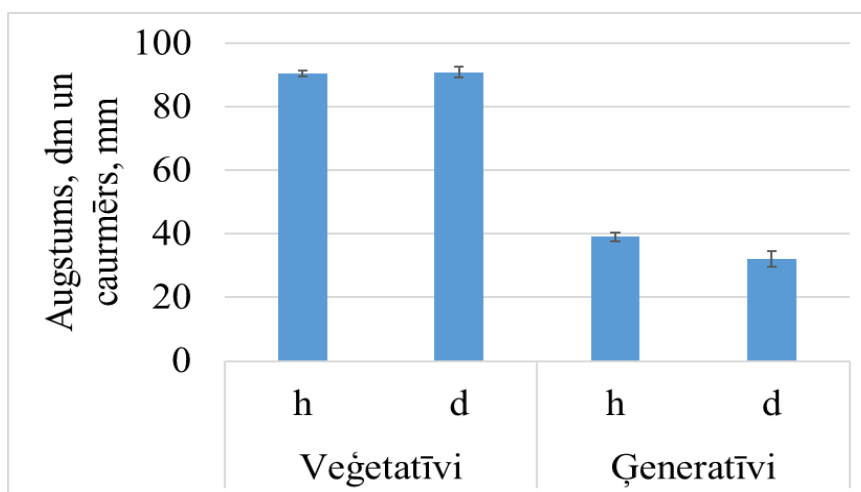

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Pētniecības projekts 1.2.1.1./18/A/004 Tehnoloģijas ģenētiskā ieguvuma efektīvai pārnesei stādu ražošanā un mežkopībā

Viens no pētījuma mērķiem ir pilnveidota veģetatīvi pavairota materiāla uzglabāšanas tehnoloģija. Taču ar šādu pavairošanas metodi iegūti stādi būs dārgāki, nekā ar sēklām pavairotie, tādēļ būtiska vērība pētījumā tiek veltīta arī selekcijas darba finansiālajai analīzei. Ieguvums no šāda materiāla izmantošanas rodas no iespējas pavairot tikai pašu ātraudzīgākos klonus. Augšanas starpība arī lielāka mērogā (rūpnieciskā) stādījumā jaunaudzes vecumā var būt nozīmīga (att.).

Veģetatīvi un ģeneratīvi pavairota kārpainā berza vidējais augstums un caurmērs apmežojumos 8 gadu vecumā (izkliede: ticamības intervāls)

Finansiālā analīze veikta brīvapputes pēcnācēju pārbaužu stādījumam 14 gadu vecumā. Tas ierīkots ar sākotnējo biežumu 2000 koki ha⁻¹ (2x2.5 m), saglabāšanās 83% (salīdzinājumam: veģetatīvi pavairota materiāla stādījumā 8 gadu vecumā konstatēta ļoti līdzīga saglabāšanās – 81%). Šajā vecumā stādījumā veikta kopšanas; pēc tās paliekošais koku caurmērs vidēji 10±0.3 cm un augstums vidēji 14±0.4 m.

Aprēķinātā iegūtās koksnes vērtība, ņemot vērā nozāģēto koku dimensijas un sortimentu iznākumu, no 1275±29.2 līdz 1875±43.2 EUR ha⁻¹ (atkarībā no sortimentu

cenās). Vidējā vērtība statistiski būtiski neatšķiras no faktiski iegūtās vērtības konkrētajā gadā (izmantojot tā gada cenās), tātad aprēķins saskan ar reālo situāciju.

Nozāgētās koksnes neto (atņemot mežistrādes izmaksas) vērtība 426 ± 11.5 EUR ha⁻¹ līdz 1030 ± 25.5 EUR ha⁻¹ (tāpat – atkarībā no aprēķinā izmantotajām sortimentu cenām). Ātraudzīgāko ģimeņu (atlase pēc caurmēra) koksnes neto vērtība pārsniedz vidējo par 190–390 EUR ha⁻¹, lēnāk augošo (pielīdzināma dabiskās atjaunošanās iespējamajam rezultātam) – par 390–830 EUR ha⁻¹. Tātad jau 14 gadu vecumā papildus efekts no selekcijas nosedz atjaunošanas stādot izmaksas, ja tām piemēro 2% likmi un nākamajos posmos iegūstamie ienākumi no labāk augošās audzes īpašniekam nodrošina peļņu.

Rezultāti publicēti rakstā: Gailis A., Kārklīņa A., Purviņš A., Matisons R., Zeltiņš P., Jansons Ā. (2020) Effect of breeding on income at first commercial thinning in silver birch plantations. Forests 2020, 11, 327; doi:10.3390/f11030327.